

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

ПРАВОВІ СИСТЕМИ СУЧАСНОСТІ

Методичні рекомендації

з підготовки до практичних занять, виконання індивідуальних завдань та самостійної роботи для студентів магістерського рівня вищої освіти зі спеціальності 081 «Право»

Київ 2022

УДК 340.1

С 35

Укладачі: Н.А. Сердюк, д.юрид.н., проф.

Є.В. Перегуда, д.політ.н., проф.

Рецензент: В.В. Карпунцов, д.юрид.н.

Відповідальний за випуск Є.В. Перегуда, д.п.н., проф.

Затверджено на засіданні кафедри політичних наук і права, протокол №5 від 14 грудня 2022 р.

Правові системи сучасності: Методичні рекомендації з підготовки до практичних занять, виконання індивідуальних завдань та самостійної роботи для студентів магістерського рівня вищої освіти зі спеціальності 081 «Право». Уклад. Н.А. Сердюк, Є.В. Перегуда. Київ-Тернопіль: КНУБА, Ф-ОП Шпак В.Б., 2022. 30 с.

Подано мету та завдання дисципліни, зміст лекційного курсу, плани практичних занять та контрольні питання, тематику індивідуальних завдань та рекомендації з їх підготовки, методи контролю, питання підсумкового контролю, перелік рекомендованої літератури.

Призначено для студентів магістратури спеціальності «Право».

© КНУБА, 2022

ЗМІСТ

Мета та завдання навчальної дисципліни.....	3
Методи навчання.....	5
Зміст лекційного курсу.....	6
Плани практичних занять та література до них.....	10
Вимоги до індивідуальних завдань та контрольних робіт.....	17
Тематика індивідуальних завдань та контрольних робіт.....	17
Методи контролю та оцінювання знань.....	19
Питання підсумкового контролю.....	23
Методичне забезпечення.....	26
Інформаційні ресурси.....	30

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: заглиблене вивчення світової правової спадщини, тенденцій та закономірностей її розвитку та її відповідний вплив на формування правової системи України.

Завдання – дослідити загальні закономірності зародження, еволюційного розвитку правових систем, галузей та інститутів права держав, аналіз відомих дослідникам пам'яток права, усвідомлення студентами нерозривності європейсько-правової та світової традицій, яка має беззастережний вплив на формування правової системи України.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

- оволодіти сучасними методами історико-правового пізнання, термінологічно-понятійним апаратом;
- зрозуміти сутність, природу та генезис історичних явищ, вміти здійснювати їх аналіз та узагальнення, з'ясувати причинно-наслідкові зв'язки історичних подій і процесів;
- визначити основні тенденції розвитку права в кожний період з історії формування правових традицій та правових сімей, показати чинники, що впливають на його специфіку
- знати основні праці вітчизняних і зарубіжних правників, присвячених актуальним проблемам формування правових традицій та правових сімей;
- опанувати формування правових сімей сучасності, доктрини їхнього розмежування, особливості, тенденції та перспективи їхнього розвитку.

Вивчення Правових систем сучасності, історії зародження та розвитку права, особливості західної та східної правової традиції в сучасних умовах існування України та її євроінтеграційних тенденцій розвитку є важливою умовою еволюції її правової системи.

Предметом курсу є дослідження загальних закономірностей зародження, еволюційного розвитку правових систем, галузей та інститутів права держав, аналіз відомих дослідникам пам'яток права, усвідомлення студентами нерозривності європейсько-правової та світової традицій, яка має беззастережний вплив на формування правової системи України.

Під час вивчення дисципліни викладач повинен визначити основні тенденції розвитку права в кожний період з історії формування правових традицій та правових сімей, показати чинники, що впливають на його специфіку, ознайомити студентів з найяскравішими джерелами пам'ятками права. Основна частина дисципліни присвячена остаточному формуванню правових сімей сучасності, доктринам їх розмежування, особливостям, тенденціям та перспективам їхнього розвитку.

Компетентності здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Зміст компетентності
Інтегральна компетентність	
ІК	Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права.
Загальні компетентності	
ЗК1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК3.	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК5.	Здатність спілкуватися іноземною мовою у професійній сфері як усно, так і письмово.
ЗК9.	Здатність працювати в міжнародному контексті.
Фахові компетентності	
СК2.	Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України.
СК3	Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.
СК4.	Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.
СК9.	Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.

Програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Програмні результати
ПРН 1.	Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.
ПРН 2.	Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами.
ПРН 5.	Вільно спілкуватися іноземною мовою професійного спрямування (однією з офіційних мов Ради Європи) усно і письмово.
ПРН 10.	Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права.
ПРН 12.	Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Вивчення курсу здійснюється у формі лекцій, практичних занять, самостійної роботи студентів над першоджерелами та навчально-методичною літературою, написання індивідуальних завдань, модульного контролю, складання іспиту.

Лекція як провідна організаційна форма навчального процесу вводить в предметне поле дисципліни, знайомить з найбільш важливими проблемами сучасної політичної науки (світової та вітчизняної), забезпечує системність знань. Наявність конспекту лекцій допоможе студентам здобути цілісні знання з опорою на новітні досягнення світової та вітчизняної політичної науки. Викладач постійно оновлює, доопрацьовує, систематизує лекційний матеріал, подає його в навчально-орієнтованій інтерпретації.

Практичне заняття – колективна форма аудиторних занять, активний метод перевірки знань, якому передують лекція і самостійне опрацювання студентами законодавства, практики його застосування, посібників, підручників, поточних публікацій в друкованих та електронних ЗМІ, власного конспекту лекцій. Під час семінарів студенти виступають з підготовленими доповідями, беруть участь в обговоренні інших доповідей (дискусії), формулюють запитання, виступають з рецензіями, висловлюють власні оцінки, погляди, демонструють вміння та навички правового аналізу новітніх політичних процесів.

Для підготовки кожної теми семінарів студентам пропонується список рекомендованої літератури, опрацювання якої дозволить ґрунтовно опанувати відповідну проблематику. Рекомендованою літературою можна скористатися на Освітньому сайті КНУБА, в читальному залі бібліотеки КНУБА, в навчально-методичному кабінеті кафедри політичних наук і права (ауд. 432). Крім того, бібліотека та навчально-методичний кабінет володіють розгалуженими фондами періодичних видань, ознайомлення з якими допоможе студентам актуалізувати отримані політичні знання.

Під час роботи на семінарі студенти повинні продемонструвати свої знання вільно оперуючи засвоєним понятійно-категоріальним апаратом з політичної реклами та комунікацій.

Високу оцінку студент отримує тоді, коли системно логічно висвітлює навчальну проблему своїми словами, користуючись власним конспектом та відповідними записами.

Перші доповіді з питань практичного заняття варто розраховувати на 10-15 хв., як правило, з трибуни перед аудиторією. Подальше обговорення включає такі форми участі: доповнення, запитання, зауваження, побажання, розгорнута оцінка. Регламент участі в обговоренні – до 5 хв.

ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНОГО КУРСУ

МОДУЛЬ 1.

НАЦІОНАЛЬНІ ПРАВОВІ СИСТЕМИ ТА ЇХ ТИПИ

Лекція 1. Предмет і метод курсу правові системи сучасності.

Предмет, призначення і структура навчального курсу та його місце в системі юридичних наук, основні функції. Етапи виникнення та становлення порівняльного правознавства, шляхи його розвитку. Поняття національної правової системи, її структура та види. Правова сім'я: поняття, структура, властивості. Поняття національної правової системи. Структура національної правової системи та характеристика її основних елементів. Види класифікацій національних правових систем та їх об'єднань. Сучасні процеси взаємовпливу національних правових систем. Правова сім'я: поняття, структура, властивості. Підстави об'єднання правових систем у правові сім'ї. Джерело права. Структура права. Історичні шляхи виникнення і розвитку правових сімей. Вчення про правові сім'ї.

Лекція 2. Загальна характеристика романо-германського типу (сім'ї) правових систем (4 год.)

Історичні, культурні та соціально-економічні передумови виникнення і розвитку романо-германської правової сім'ї. Структура і джерела романо-германського (континентального) права. Публічне і приватне право. Нормативно-правовий акт як основне джерело романо-германського права. Делегована правотворчість. Правовий звичай. Правова доктрина. Принципи права. Роль юридичної практики. Романська правова сім'я. Германська правова сім'я.

Лекція 3. Загальна характеристика англо-американського типу (сім'ї) правових систем

Особливості формування англійського загального права і системи його джерел. Структура англійського права. Прецедентне і статутне право. Загальне право та право справедливості. Судовий прецедент в системі джерел англійського права. Правовий звичай. Судові доктрини і концепція норм права. Принципи права. Співвідношення законодавства і судової правотворчості. Система англійського права. Норма права. Делегована правотворчість Англії.

Лекція 4. Правова система США

Формування і особливості правової системи США. Вплив англійського права на становлення правової системи США. Специфічні

риси американської правової системи. Федеральне право і право штатів. Кодифікація і систематизація законодавства США. Джерела американського права та їх класифікація. Загальне право. Форма і сутність прецедентного права. Судова система США. Сучасні тенденції розвитку американського права.

МОДУЛЬ 2.

ІНШІ ПРАВОВІ СИСТЕМИ СВІТУ ТА ЇХ ТИПИ

Лекція 5. Інші правові системи англо-американського типу (4 год.)

Своєрідність правової системи Шотландії. Джерела права сучасної Шотландії. Судова система Шотландії. Загальна характеристика правової системи Ірландії. Основні риси правової системи Канади. Конституційні акти. Особливості правової системи Австралії. Судова система Австралії. Характерні риси правової системи Нової Зеландії. Кодифікація і консолідація.

Лекція 6. Скандинавська група правових систем

Загальна характеристика скандинавської групи правових систем. Історичний розвиток правових систем Скандинавських країн. Джерела права Скандинавських країн. Система права. Кодифікація. Уніфікація і гармонізація законодавства Скандинавських країн і їх вплив на правові системи країн Прибалтики. Особливості правових систем Скандинавських країн.

Лекція 7. Латино-американська група правових систем

Загальна характеристика латиноамериканської групи правових систем. Основні риси правових систем країн Латинської Америки. Формування правових систем країн Латинської Америки. Роль рецепції права в розвитку правових систем країн Латинської Америки. Домінування романо-германської моделі. Співіснування в правових системах латиноамериканських країн рецепції та модернізації права. Особливості правових систем країн Латинської Америки.

Лекція 8. Мусульманське (ісламське) право

Співвідношення мусульманського права з релігійною системою. Співвідношення мусульманського права, шаріату і фікха. Джерела мусульманського права. Мусульмансько-правова доктрина – основне джерело мусульманського права. Роль Корану і Сунни в мусульманському праві. Структура мусульманського права. Мусульманське право і

практика. Мусульманське право і закон. Мусульманські суди. Правові норми джихаду.

Лекція 9. Іудейське (єврейське) право

Поняття іудейського (єврейського) права та його основні риси. Релігійні та інші джерела іудейського права. Іноземний вплив на розвиток іудейського права і правової системи сучасного Ізраїлю. Іудейське право у правовій системі сучасного Ізраїлю. Основні форми (джерела) права сучасного Ізраїлю: загальна характеристика. Судова система сучасного Ізраїлю.

Лекція 10. Індуїське (індуїстське) право

Загальна характеристика індуїстського права. Релігійні та ідеологічні джерела індуїстського права. Дхарма та її роль у розвитку індуїстського права. Позитивне (звичаєве) індуїстське право та стан його розвитку у період належності Індії до ісламського світу. Вплив англійської системи права на еволюцію індуїстського права. Джерела права в сучасній Індії. Місце індуїстського права у правовій системі сучасної Індії. Судова система сучасної Індії.

Лекція 11. Китайське право

Загальна характеристика далекосхідної (традиційно-ідеологічної) групи правових систем. Поняття китайського права і філософсько-моральнісні джерела його формування. Джерела права у Китаї. Ставлення до закону. Термін «право» у Китаї. Ставлення до суб'єктивного права. Система права Китаю. Норма права. Кодифікація. Етапи розвитку правової системи КНР у ХХ ст.: загальна характеристика. Приватне і публічне право сучасного Китаю та його систематизація. Ієрархія джерел права сучасного Китаю. Судова система і стан правосуддя у Китаї.

Лекція 12. Японське право

Поняття японського права та етапи його формування. Джерела права сучасної Японії. Роль «гирі» у регулюванні поведінки у суспільстві. Система права сучасної Японії. Система законодавства і кодифікація у сучасній Японії. Судова система та особливості здійснення правосуддя в Японії.

Лекція 13. Загальна характеристика африканської групи правових систем

Загальна характеристика звичаєво-общинної групи правових систем. Основні риси звичаєвого права країн Африки до їх колонізації. Етапи обмеження звичаєвого права в країнах Африки: вплив релігії і колонізації.

Звичаєве право, ісламське право та право колишніх метрополій у незалежних правових системах Африки і Мадагаскару. Джерела сучасного права країн Африки та Мадагаскару. Тенденції розвитку правових систем країн Африки та Мадагаскару. Особливості правової системи Південно-Африканської Республіки.

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

МОДУЛЬ 1.

НАЦІОНАЛЬНІ ПРАВОВІ СИСТЕМИ ТА ЇХ ТИПИ

Практичне заняття 1. Предмет і метод курсу.

План

1. Предмет, призначення і структура навчального курсу та його місце в системі юридичних наук, основні функції.
2. Етапи виникнення та становлення порівняльного правознавства, шляхи його розвитку.
3. Поняття національної правової системи. Структура національної правової системи та характеристика її основних елементів. Види класифікацій національних правових систем та їх об'єднань.
4. Правова сім'я: поняття, структура, властивості. Підстави об'єднання правових систем у правові сім'ї. Джерело права. Структура права.

Контрольні запитання

1. Виникнення та розвиток порівняльного правознавства
2. Якими чинниками обумовлена актуальність порівняльно-правових досліджень в сучасній Україні?
3. Методологія порівняльного правознавства
4. Поняття та структура правової системи
5. Правова сім'я. Критерії класифікації та види правових сімей

Практичне заняття 2. Загальна характеристика романо-германського типу (сім'ї) правових систем (4 год.)

План

1. Історичні, культурні та соціально-економічні передумови виникнення і розвитку романо-германської правової сім'ї.
2. Структура і джерела романо-германського (континентального) права. Публічне і приватне право.
3. Нормативно-правовий акт як основне джерело романо-германського права.
4. Делегована правотворчість.
5. Правовий звичай.
6. Правова доктрина.
7. Принципи права.
8. Роль юридичної практики.

Контрольні запитання

1. *Історичні етапи становлення і розвитку романо-германської (континентальної) сім'ї правових систем.*
2. *Правові групи континентального права.*
3. *Система форм (джерел) права у країнах романо-германської правової сім'ї.*
4. *Характеристика джерел права є загальними для всіх правових систем романо-германського типу.*
5. *Роль судової практики у країнах романо-германської правової сім'ї.*
6. *Місце правової доктрини в романо-германській правовій сім'ї.*
7. *Особливості поділу права на приватне і публічне.*
8. *Особливості конституційного контролю у країнах романо-германської правової сім'ї.*
9. *Особливості судових рішень у країнах романо-германської правової сім'ї.*
10. *Особливості правової ідеології у країнах романо-германської правової сім'ї.*

Практичне заняття 3. Загальна характеристика англо-американського типу (сім'ї) правових систем

План

1. *Особливості формування англійського загального права і системи його джерел.*
2. *Структура англійського права. Прецедентне і статутне право. Загальне право та право справедливості.*
3. *Правовий звичай.*
4. *Судові доктрини і концепція норм права. Принципи права.*
5. *Співвідношення законодавства і судової правотворчості.*
6. *Система англійського права. Делегована правотворчість Англії.*

Контрольні запитання

1. *Історичні етапи становлення і розвитку англо-американської сім'ї правових систем.*
2. *Основні галузі (branches) англійського загального права.*
3. *Система джерел права англо-саксонської правової сім'ї.*
4. *Судовий прецедент, його ознаки і співвідношення з іншими формами права.*
5. *Прецедент і законодавство: співвідношення.*

Практичне заняття 4. Правова система США

План

1. Формування і особливості правової системи США.
2. Специфічні риси американської правової системи.
3. Федеральне право і право штатів.
4. Джерела американського права та їх класифікація. Форма і сутність прецедентного права.
5. Судова система США.

Контрольні запитання

1. Формування правової системи США.
2. Система джерел права американської правової системи.
3. Загальні та особливі риси англійської та американської правових систем.

МОДУЛЬ 2.

ІНШІ ПРАВОВІ СИСТЕМИ СВІТУ ТА ЇХ ТИПИ

Практичне заняття 5. Інші правові системи англо-американського типу (4 год.)

План

1. Своєрідність правової системи Шотландії. Джерела права сучасної Шотландії. Судова система Шотландії.
2. Загальна характеристика правової системи Ірландії.
3. Основні риси правової системи Канади. Конституційні акти.
4. Особливості правової системи Австралії. Судова система Австралії.
5. Характерні риси правової системи Нової Зеландії. Кодифікація і консолідація.

Контрольні запитання

1. Історичні етапи становлення і розвитку правових систем англо-американського типу.
2. Прецедентне право і загальне право країн Британської Співдружності.
3. Вплив англійського права на розвиток правових систем країн Співдружності Націй.
4. Основні порівняльні характеристики правових систем Канади, Австралії та Нової Зеландії
5. Джерела права в країнах-членах Співдружності.

Практичне заняття 6. Скандинавська група правових систем

План

1. Загальна характеристика та історичний розвиток правових систем Скандинавських країн.
2. Джерела права Скандинавських країн. Система права.
3. Кодифікація. Уніфікація і гармонізація законодавства Скандинавських країн і їх вплив на правові системи країн Прибалтики.
4. Особливості правових систем Скандинавських країн.

Контрольні запитання

1. *Історичні етапи становлення і розвитку правових систем Скандинавських країн.*
2. *Уніфікація і гармонізація законодавства Скандинавських країн.*
3. *Особливості джерел скандинавського права.*
4. *Спільні риси скандинавського та романо-германського права.*
5. *Судовий прецедент та судова практика в скандинавських країнах.*

Практичне заняття 7. Латино-американська група правових систем

План

1. Загальна характеристика латиноамериканської групи правових систем.
2. Формування правових систем країн Латинської Америки. Роль рецепції права в розвитку правових систем країн Латинської Америки. Домінування романо-германської моделі.
3. Співіснування в правових системах латиноамериканських країн рецепції та модернізації права.
4. Особливості правових систем країн Латинської Америки.

Контрольні запитання

1. *Історичні етапи становлення і розвитку правових систем країн Латинської Америки.*
2. *Вплив романо-германського та англо-американського типу правової системи на латиноамериканське право.*
3. *Особливості джерел права латиноамериканських держав.*

Практичне заняття 8. Мусульманське (ісламське) право

План

1. Співвідношення мусульманського права з релігійною системою. Джерела мусульманського права.
2. Мусульмансько-правова доктрина – основне джерело мусульманського права. Роль Корану і Сунни в мусульманському праві.
3. Структура мусульманського права.
4. Мусульманське право і практика. Мусульманське право і закон.
5. Мусульманські суди.
6. Правові норми джихаду.

Контрольні запитання

1. *Загальна характеристика ісламського права і релігії.*
2. *Концепція держави в різних мусульманських релігійних толках і школах займає різне місце.*
3. *Характерні риси мусульманського права.*
4. *Система джерел мусульманського права.*
5. *Співвідношення мусульманського права і права мусульманських держав.*

Практичне заняття 9. Іудейське (єврейське) право

План

1. Поняття іудейського (єврейського) права та його основні риси. Релігійні та інші джерела іудейського права.
2. Іноземний вплив на розвиток іудейського права і правової системи сучасного Ізраїлю.
3. Основні форми (джерела) права сучасного Ізраїлю: загальна характеристика.
4. Судова система сучасного Ізраїлю.

Контрольні запитання

1. *Загальна характеристика Іудейського права і юдаїзму.*
2. *Основні риси єврейського права.*
3. *Джерела іудейського права.*
4. *Співвідношення іудейського права і права Ізраїлю.*

Практичне заняття 10. Індуське (індуїстське) право

План

1. Загальна характеристика індуїстського права. Релігійні та ідеологічні джерела індуїстського права. Дхарма та її роль у розвитку індуїстського права.
2. Позитивне (звичаєве) індуїстське право та стан його розвитку у період належності Індії до ісламського світу.
3. Вплив англійської системи права на еволюцію індуїстського права.
4. Джерела права в сучасній Індії. Місце індуїстського права у правовій системі сучасної Індії.
5. Судова система сучасної Індії.

Контрольні запитання

1. *Історичні етапи становлення індуїстського права.*
2. *Різноманітність і релігійна специфіка джерел індуського права.*
3. *Вплив англійської системи права на індуське право.*
4. *Індуське право у правовій системі сучасної Індії.*

Практичне заняття 11. Китайське право

План

1. Загальна характеристика далекосхідної (традиційно-ідеологічної) групи правових систем.
2. Поняття китайського права і філософсько-моральнісні джерела його формування. Джерела права у Китаї. Ставлення до закону. Термін «право» у Китаї. Ставлення до суб'єктивного права.
3. Система права Китаю. Норма права. Кодифікація. Етапи розвитку правової системи КНР у XX ст.: загальна характеристика.
4. Приватне і публічне право сучасного Китаю та його систематизація.
5. Ієрархія джерел права сучасного Китаю.
6. Судова система і стан правосуддя у Китаї.

Контрольні запитання

1. *Ідейна основа Китайського права: конфуціанство і легізм.*
2. *Ієрархія джерел права сучасного Китаю.*
3. *Місце судового прецеденту в судовій системі Китаю.*
4. *Особливості захисту прав і свобод у Китаї.*

Практичне заняття 12. Японське право

План

1. Поняття японського права та етапи його формування.
2. Джерела права сучасної Японії. Роль «гирі» у регулюванні поведінки у суспільстві.
3. Система права сучасної Японії. Система законодавства і кодифікація у сучасній Японії.
4. Судова система та особливості здійснення правосуддя в Японії.

Контрольні запитання

1. *Історичні корені Японського права.*
2. *Специфіка законодавства як основного джерела японського права.*
3. *Особливості захисту прав і свобод у Японії.*

Практичне заняття 13. Загальна характеристика африканської групи правових систем

План

1. Загальна характеристика звичаєво-общинної групи правових систем. Основні риси звичаєвого права країн Африки до їх колонізації.
2. Етапи обмеження звичаєвого права в країнах Африки: вплив релігії і колонізації.
3. Звичаєве право, ісламське право та право колишніх метрополій у незалежних правових системах Африки і Мадагаскару.
4. Джерела сучасного права країн Африки та Мадагаскару. Тенденції розвитку правових систем країн Африки та Мадагаскару.
5. Особливості правової системи Південно-Африканської Республіки.

Контрольні запитання

1. *Культурно-історичні особливості країн Африки.*
2. *Історичні етапи становлення африканського права.*
3. *Африканське звичаєве право.*
4. *Роль традиційного права у формуванні незалежних держав.*
5. *Тенденції розвитку права у сучасних правових системах Африки*

ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ТА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Індивідуальне завдання підлягає захисту Студентом на заняттях, які призначаються додатково.

Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Зокрема, Студенти можуть зробити його у вигляді реферату. Реферат повинен мати обсяг від 18 до 24 сторінок А4 тексту (кегель Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати план, структуру основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. В рефераті можна помістити словник базових понять. Водночас індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, дидактичного проєкту, презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально.

Література, що рекомендується для виконання індивідуального завдання, наведена у цій робочій програмі, а в електронному вигляді вона розміщена на Освітньому сайті КНУБА, на сторінці кафедри.

Також як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь Студента у міжнародній або всеукраїнській науковій конференції з публікацією у її матеріалах тез виступу (доповіді) на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до початку сесії. Викладач має право вимагати від Студента доопрацювання індивідуального завдання, якщо воно не відповідає встановленим вимогам.

Тематика індивідуальних завдань та контрольних робіт

1. Місце правових систем сучасності в системі юридичних наук.
2. Національна правова система.
3. Основні типи (сім'ї) і підтипи (групи) правових систем світу.
4. Правова природа джерел права правової системи романо-германського типу.
5. Вплив ЄС на правові системи романо-германського типу.
6. Відмінні риси романської та германської підгруп континентальної правової системи.
7. Історія становлення інституту «права справедливості».
8. Особливості судової системи Англії.
9. Основні джерела права США.
10. Характеристика цивільного та кримінального судочинства у

США.

11. Загальна характеристика Конституції США 1787 р.
12. Основні джерела права сучасної Шотландії.
13. Загальна характеристика конституційних актів Канади.
14. Особливості судової системи Австралії.
15. Місце скандинавського права на правовій карті світу.
16. Особливості кодифікаційного процесу у Скандинавських країнах.
17. Вплив законодавства Скандинавських країн на правові системи країн Прибалтики.
18. Співіснування в правових системах латиноамериканських країн рецепції та модернізації права.
19. Вплив права США на право країн Латинської Америки.
20. Роль рецепції права в розвитку правових систем країн Латинської Америки та домінування романо-германської моделі.
21. Співвідношення мусульманського права, шаріату і фікха.
22. Мусульмансько-правова доктрина, як основне джерело мусульманського права.
23. Особливості судової системи ісламських країн.
24. Наслідки іноземного впливу на розвиток іудейського права і правову систему сучасного Ізраїлю.
25. Місце іудейського права у правовій системі сучасного Ізраїлю.
26. Кодифікаційний процес сучасного Ізраїлю.
27. Правова природа Дхарми та її роль у розвитку індуїстського права.
28. Особливості позитивного (звичаєвого) індуїстського права.
29. Вплив англійської система права на еволюцію індуїстського права.
30. Вплив філософсько-моральнісних джерел на формування китайського права.
31. Особливості кодифікаційного процесу у Китаї.
32. Система судоустрою сучасного Китаю.
33. Система права сучасної Японії.
34. Роль «гирі» у регулюванні суспільної поведінки.
35. Особливості кодифікаційного процесу у сучасній Японії.
36. Вплив релігії і колонізації на етапи обмеження звичаєвого права в країнах Африки.
37. Місце ісламського права у правових системах Африки і Мадагаскару.
38. Сучасні тенденції розвитку правових систем країн Африки та Мадагаскару.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Загальне оцінювання здійснюється через вимірювання результатів навчання у формі проміжного (модульного) та підсумкового контролю (іспит, захист індивідуальної роботи тощо) відповідно до вимог зовнішньої та внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти.

Політика щодо академічної доброчесності

Тексти індивідуальних завдань (у т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) можуть перевірятись на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій Здобувачів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку здобувача він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

Політика щодо відвідування

Студент, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату факультету документ, який засвідчує ці причини.

За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, наукова та науково-практична конференція (круглий стіл) тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Методи контролю

Основні форми участі Студентів у навчальному процесі, що підлягають поточному контролю: виступ на практичних заняттях; доповнення, опонування до виступу, рецензія на виступ; участь у дискусіях; аналіз першоджерел; письмові завдання (тестові, індивідуальні роботи у формі рефератів); та інші письмові роботи, оформлені відповідно до вимог. Кожна тема курсу, що винесена на лекційні та практичні заняття, відпрацьовується Студентами у тій чи іншій формі, наведеній вище. Обов'язкова присутність на лекційних заняттях, активність впродовж семестру, відвідування/відпрацювання усіх аудиторних занять, виконання інших видів робіт, передбачених навчальним планом з цієї дисципліни.

При оцінюванні рівня знань Студента аналізу підлягають:

- характеристики відповіді: цілісність, повнота, логічність, обґрунтованість, правильність;
- якість знань (ступінь засвоєння фактичного матеріалу): осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність;
- ступінь сформованості умінь поєднувати теорію і практику під час розгляду ситуацій, практичних завдань;
- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки з проблем, що розглядаються;
- досвід творчої діяльності: вміння виявляти проблеми, розв'язувати їх, формувати гіпотези;
- самостійна робота: робота з навчально-методичною, науковою, допоміжною вітчизняною та зарубіжною літературою з питань, що розглядаються, вміння отримувати інформацію з різноманітних джерел (традиційних; спеціальних періодичних видань, ЗМІ, Internet тощо).

Тестове опитування може проводитись за одним або кількома змістовими модулями. В останньому випадку бали, які нараховуються Здобувачу за відповіді на тестові питання, поділяються між змістовими модулями.

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи. Позитивна оцінка поточної успішності Здобувачів за відсутності пропущених та невідпрацьованих практичних занять та позитивні оцінки за індивідуальну роботу є підставою для допуску до підсумкової форми контролю. Бали за аудиторну роботу відпрацьовуються у разі пропусків.

Підсумковий контроль здійснюється під час проведення сесії з урахуванням підсумків поточного та модульного контролю. Під час семестрового контролю враховуються результати здачі усіх видів навчальної роботи згідно зі структурою кредитів.

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Розподіл балів для дисципліни з формою контролю іспит

Поточне оцінювання та самостійна робота		ІЗ	Іспит	Сума
М1	М2			
20	20	30	30	100

Шкала оцінювання індивідуальної роботи

Оцінка за національною шкалою	Кількість балів	Критерії
відмінно	30	відмінне виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових

		джерел (не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	25	відмінне виконання з незначною кількістю помилок виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (більшість з яких не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
добре	22	виконання вище середнього рівня з кількома помилками (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, посилання та цитування сучасних наукових джерел (серед яких є такі, що не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	20	виконання з певною кількістю помилок (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, наявність посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)
задовільно	18	виконання роботи задовольняє мінімальним критеріям помилок (розкриття теми в основному в межах об'єкту роботи, наявність концептуального апарату роботи, присутність не менше 5 посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
<u>0-34</u>	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Умови допуску до підсумкового контролю

Студенту, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова сесія. В цьому разі він повинен виконати додаткові завдання, визначені викладачем.

Студент, який не виконав вимог робочої програми по змістових модулях, не допускається до складання підсумкового контролю. В цьому разі він повинен виконати визначене викладачем додаткове завдання по змісту відповідних змістових модулів в період між основною та додатковою сесіями.

Студент має право на опротестування результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться Студентам до початку вивчення дисципліни.

ПИТАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Предмет і метод правових систем сучасності.
 2. Функції правових систем сучасності.
 3. Місце і роль правових систем сучасності в системі юридичних наук.
 4. Значення правових систем сучасності для підготовки юристів.
 5. Поняття і структура національної правової системи.
 6. Різноманіття правових систем світу та критерії їх класифікації.
 7. Поняття та види сімей національних правових систем.
 8. Національна правова система, як основне поняття правових систем сучасності.
 9. Правова сім'я, як специфічна категорія правових систем сучасності.
 10. Правові системи сучасності та міжнародне право.
 11. Передумови виникнення і розвитку романо-германської правової сім'ї.
 12. Структура і джерела романо-германського права.
 13. Романська правова сім'я.
 14. Германська правова сім'я.
 15. Формування і поширення романо-германської правової сім'ї.
- Нормативно-правовий акт в системі джерел права.
16. Делегована правотворчість.
 17. Правотворчість суб'єктів федерації.
 18. Загальна характеристика скандинавської групи правових систем.
 19. Джерела права Скандинавських країн.
 20. Уніфікація і гармонізація законодавства Скандинавських країн.
 21. Історичний розвиток правових систем Скандинавських країн.
 22. Особливості правових систем Скандинавських країн.
 23. Вплив законодавства Скандинавських країн на правові системи країн Прибалтики.
 24. Загальна характеристика латиноамериканської групи правових систем.
 25. Кодифікація та джерела латиноамериканського права.
 26. Особливості правових систем країн Латинської Америки.
 27. Роль рецепції права в розвитку правових систем країн Латинської Америки.

28. Співіснування в правових системах Латиноамериканських країн рецепції та модернізації права.
29. Вплив права США на право країн Латинської Америки.
30. Поняття японського права і особливості його формування.
31. Джерела японського права. Особливості японського право розуміння.
32. Система права сучасної Японії.
33. Розвиток та джерела права Європейського Союзу.
34. Структура і особливості загальноєвропейських інституцій.
35. Місце правової системи України серед правових систем світу.
36. Шляхи адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу.
37. Історичний розвиток англійського загального права і система його джерел.
38. Структура англійського права.
39. Система англійського права.
40. Судовий прецедент в системі джерел англійського права.
41. Співвідношення законодавства і судової правотворчості.
42. Англійська судова система.
43. Формування і особливості правової системи США.
44. Федеральне право і право штатів.
45. Джерела американського права та їх класифікація.
46. Судова система США.
47. Вплив англійського права на становлення правової системи США.
48. Кодифікація і систематизація законодавства США.
49. Сучасні тенденції розвитку американського права.
50. Поняття та джерела мусульманського права.
51. Структура мусульманського права.
52. Мусульманські суди.
53. Співвідношення мусульманського права, шаріату і фікха.
54. Мусульмансько-правова доктрина, як основне джерело мусульманського права.
55. Мусульманське право і практика.
56. Правові норми джихаду.
57. Мусульманське право в сучасних правових системах.
58. Поняття індуського права.
59. Класичне індуське право.
60. Релігійні та ідеологічні джерела індуського права.
61. Правовий звичай, закон і судовий прецедент в індуському праві.

62. Індуське право в правовій системі сучасної Індії.
63. Загальна характеристика сучасних тенденцій розвитку національних правових систем.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Підручники

Загальна теорія права. Академічний курс: підруч. для студ.-юристів / за ред. д.ра юрид.наук, проф. С.В.Бобровник. Київ: Юрінком Інтер, 2021. 576 с.

Порівняльне правознавство: Підручник. За заг. ред. О. В. Петришина; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». Х.: Право, 2012. 272 с.

Теорія держави і права. Академічний курс. Підручник. 2-е видання, перероблене і доповнене. Автори підручника: О.В. Зайчук, Н.М. Оніщенко, А.П. Заєць, В.С. Журавський, О.Л. Копиленко, С.В. Бобровник, Н.М. Пархоменко, Т.І. Тарахонич, Ю.Л. Власов. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 688 с.

Теорія держави і права : підручник [Електронний ресурс]/ [О. М. Бандурка, О. М. Головка, О. С. Передерій та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О. М. Бандурки ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – 416 с. – Режим доступу: <http://surl.li/ibaqi>.

Теорія держави і права : Підручник / Кол. авт; кер. авт. кол. канд. юрид. наук, проф. Ю.А. Ведерніков. Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2014. 489 с.

David R., Jauffret-Spinozi C., Gore M. Les Grands systèmes de droit contemporains. Paris: Dalloz, 2016. 539 p. (Давід Р., Жоффре-Спінозі К., Горе М. Основні правові системи сучасності).

Навчальні посібники

Правові системи сучасності : навч. посіб. для магіст. права / [Ю. С. Шемшученко, Н. М. Оніщенко, О. В. Зайчук та ін.] ; відп. ред. Ю. С. Шемшученко. – К. : Юридична думка, 2012. – 492 с.

Мороз С. П. Правничі системи сучасності: навч. посібн. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2019. 86 с.

Загальна теорія Держави і Права: Навч. посіб. / 3-14 А.М. Колодій, В.В. Копейчиков, С.Л. Лисенков та інші; За ред. В.В. Копейчикова. – Стер. вид. – К.: Юрінком Інтер, 2000. – 320 с. – Бібліогр.: с. 312.

Порівняльне правознавство: Хрестоматія для юридичних вищих навчальних закладів і факультетів: навч. посіб. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого; [уклад.: О. В. Петришин, О. В. Зінченко, Д. В. Лук'янов]. Харків: Право, 2016. 1023 с.

Порівняльне правознавство у таблицях: навч. посіб. для юрид. ВНЗ і ф-тів / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого; [авт.-уклад.] О. В. Петришин [та ін.]. Харків: Право, 2016. 162 с.

Гапотій В.Д., Жильцов О.Л., Воржевітіна Г.І. Основні правові системи світу: навчальний посібник / Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2019. 279 с.

Конспекти лекцій

Кравчук М. В. Проблеми теорії держави і права (опорні конспекти) : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] . – 3-тє вид., змін. й допов. / М. В. Кравчук (авт.-упоряд.). - Тернопіль : Екон. думка, 2016. – 420 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://surl.li/kkgdpr>.

Додаткова література

Оніщенко Н. М. Правова система: проблеми теорії: Монографія К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2002. — 352 с.

Оніщенко Н. М. Розвиток соціальності сучасних держав і правових систем // Оніщенко Н. М., Пархоменко Н. М. Соціальний вимір правової системи: реалії та перспективи: Монографія / Відп. ред. Ю. С Шемшученко. К.: Юридична думка, 2011. 180 с.

Оніщенко Н. М. Правова система і держава в Україні: Монографія. К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2002. 131 с

Порівняльне правознавство (правові системи світу) : [монографія] / [Ю. С. Шемшученко, О. В. Зайчук, Н. М. Оніщенко та ін.] ; за ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко. – К. : Парламентське вид-во., 2008. – 488 с.

Вступ до теорії правових систем: Монографія/ За редакцією Зайчука О.В., Оніщенко Н.М. – К.: Юридична думка, 2006. – 430 с.

Правові системи сучасності. Глобалізація. Демократизм. Розвиток. / В.С. Журавський, О.В. Зайчук, О.Л. Копиленко, Н.М. Оніщенко; За заг. ред. В.С. Журавського. К.: Юрінком Інтер, 2003. – 296с.

Рабинович П.М. Основи загальної теорії прав та держави: Навчальний посібник.-Х.: Консум, 2002.

Романо-германська_правова_сім'я [Електронний ресурс]. Режим доступу:http://uk.wikipedia.org/wiki/Романогерманська_правова_сім'я.

Савчин М.В. Порівняльне правознавство: Загальна частина. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 288с.

Волошин Ю.О. Конституційно-правове забезпечення європейської міждержавної інтеграції: теоретико-методологічні аспекти : [монографія] / Ю. О. Волошин. – К. : Логос, 2010. – 428 с.

Теорія держави та права: Підручник / С.Л. Лисенков, А.М. Колодій, О.Д. Тихомиров, В.С. Ковальський; За ред. С.Л. Лисенкові.-К.: .: Юрінком Інтер,2005.

Ткаченко В.Д. Порівняльне правознавство: підручник. Харків: Право, 2003.

Харитонов О.І., Харитонов Є.О. Порівняльне право Європи: Основи порівняльного правознавства. Європейські традиції. – Х.: Одиссей, 2002. – 592с.

Бондаренко Є.І. Особливості прецедентного права США // Часопис Київського університету права. 2011. №4. С. 64-68.

Жукова Т.С. Особливості правової системи Італії // Європейські перспективи. 2012. - №2. Ч.2. С. 190-196.

Кармазіна К.Ю. Особливості джерел загального права // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. 2013. – № 5. – С. 13-17.

Квятківська Б.І. Особливості судового прецеденту в англо-саксонській та романогерманській правових сім'ях (порівняльний аналіз) [Електронний ресурс] // Теорія і практика правознавства . 2013. Вип. 1. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tipp_2013_1_3.

Корнелюк Ю. Кратко Т. Особливості становлення та розвитку англо-американської правової системи. // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: «Юридичні науки». 2020. № 4(28). С. 69-76. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://surl.li/kkghg>.

Легка О.В. Специфіка сім'ї мусульманського права // Актуальні проблеми політики. 2012. Вип. 47. С. 207-213.

Стеценко С.Г. Глобалізація та право: національний вимір : [монографія] / С. Г. Стеценко, Л. О. Васечко. – К. : Атіка, 2012. – 132 с.

Ситар І.М., Чорнобай О.Л. Романо-германська правова сім'я: гносеологічні та теоретичні аспекти: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2009. 168 с.

Олійник О. М. Особливості іудейської правової системи: поєднання релігійних та національних начал. 2021. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://surl.li/kjxiq>.

Білорицький Г. Єврейське (іудейське) право: джерела та тенденції розвитку / Г. Білорицький // Порівняльне правознавство. – 2012. – № 3-4. – С.157-162.

Лук'янов Д. Джерела іудейського права та сучасне право Ізраїлю / Д. Лук'янов // Вісн. Нац. академії правових наук України. – 2013. – № 3 (74). – С. 56-63.

Лук'янов Д. В. Ісламська правова система під впливом глобалізації. [Електронний ресурс] // Право і громадянське суспільство. – 2015. – №1. Режим доступу: <http://lcslaw.knu.ua/2015-1.pdf>.

Бехруз Х. Н. Порівняльне правознавство: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Х. Бехруз; Одеська національна юридична академія. – О.: Фенікс, 2009. – 464 с.

Кузьмін А. Р. Особливості джерел права скандинавської правової сім'ї / А. Р. Кузьмін // Молодіжний науковий юридичний форум: [матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції до Дня науки, м. Київ, 16-17 травня 2019 р.]. – Тернопіль: Вектор, 2019. – С. 85–87.

Merryman J. Comparative Law: Western European and Latin American Systems / J. Merryman, D. Clark. – N. Y., 1978.

Allen E. Tarhswoth. An introduction to the Legal system of the United States / Allen E. Tarhswoth. – New York, 1983. – 171 p.

Potokin, Yuri. (2021). The influence of roman law on the formation and development of the romano-germanic legal family. LAPLAGE EM REVISTA. 7. 669-676. p. 669-676.

Pejovic, Caslav. (2001). Civil Law and Common Law: Two Different Paths Leading to the Same Goal. Poredbeno Pomorsko Pravo. 40. URL: DOI:10.26686/vuwlr.v32i3.5873.

Foundations of comparative law: methods and typologies / Ed. by W. E. Butler, O. V. Kresin, Iu. S. Shemshuchenko. – London : Wildy, Simmonds & Hill Publishing, 2011. – 354 p.

Fundamental of American Law. – N. Y., 1996. – 590 p.

Friedman, Lawrence M. A History of American Law (4th ed.). Oxford: Oxford University Press. 2019. p. 646. URL: <http://surl.li/kjxji>.

Minattur, J. [Review of MAJOR LEGAL SYSTEMS IN THE WORLD TODAY, by R. David & J. E. C. Brierley]. Journal of the Indian Law Institute, 21(3), 419–426.

Brandon J. Murrill. The Modes of Constitutional Analysis: Judicial Precedent. Dcember 2021. URL: <https://sgp.fas.org/crs/misc/LSB10678.pdf>

Judaism: the written law – Torah. URL: <https://www.jewishvirtuallibrary.org/the-written-law-torah>.

Elliot Dorff. Judaism as a Religious Legal System. URL: https://repository.uclawsf.edu/hastings_law_journal/vol29/iss6/4/.

Pukavsky Y., Koval I. Institute of human rights in the states of the islamic legal family. Law. Volume 7, Number 3(27), 2020. URL: <http://surl.li/kjxjn>.

Schneider, D. K. (2016). China's New Legalism. The National Interest, 143, 19– 25. URL: <https://www.jstor.org/stable/26557304>.

Gloria Orrego Hoyos. Judicial Power and High Courts in Latin America. 2021. URL : <http://surl.li/kjxjr>.

Catalina Botero The Rule of Law in Latin America: From Constitutionalism to Political Uncertainty. Unfulfilled Promises: Latin America Today. March 2019. URL: <http://surl.li/kjxjx>.

Ulf Bernitz. What is Scandinavian Law? URL: <https://www.scandinavianlaw.se/pdf/50-1.pdf>.

Інформаційні ресурси

Освітній сайт Київського національного університету будівництва і архітектури. Сторінка кафедри політичних наук і права. Дисципліна «Правові системи сучасності». URL:

<http://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=4340>.

Офіційний сайт Верховної Ради України. URL:
<http://www.rada.kiev.ua/>

Офіційний сайт Міністерства юстиції. URL:
<http://www.minjust.gov.ua/>

Офіційний сайт Європейського Союзу. URL: <http://europa.eu/>

Офіційний сайт Ради Європи. URL: <http://www.conventions.coe.int>

Комп'ютерна правова система ЛІГА: ЗАКОН. URL:
<https://ips.ligazakon.net/>.

Навчальне видання

ПРАВОВІ СИСТЕМИ СУЧАСНОСТІ

Методичні рекомендації
з підготовки до практичних занять, виконання індивідуальних завдань та
самостійної роботи для студентів магістерського рівня вищої освіти зі
спеціальності 081 «Право»

Укладач:

ПЕРЕГУДА Євген Вікторович
СЕРДЮК Наталія Аркадіївна

Підписано до друку 16.01.2023 р.
Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Друк офсетний. Зам. № 74-410
Умов.-друк. арк. 1,2. Обл.-вид. арк. 1,4.
Тираж 30 прим.

Віддруковано ФО-П Шпак В. Б.
Свідоцтво про державну реєстрацію В02 № 924434 від 11.12.2006 р.
м. Тернопіль, бульвар Просвіти, 6/4. тел. 097 299 38 99.
E-mail: tooums@ukr.net

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного
реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 7599 від 10.02.2022 р.*